

A halál árnyékában és az élet világosságában

Fény ragyog fel...

azok fölött, akik a halál árnyékának a völgyében laknak (Ézs 9,2). A próféta a Messiásról jövendöl, a Világosságról, aki életével, halálával és feltámadásával be akarja ragyogni gondolkozásunkat és megmutatja, hogy lehet

győzni a halál fölött.

1. Ma a halálnak két kísérő jelenségére figyelhetünk fel. Először arra, hogy korrunk embere többet foglalkozik a halál gondolatával, mint a régiek. Atyáink – a bibliaiak és a vér szerintiek – természetesen vették, hogy egyszer itt kell hagyniuk árnyékvilágunkat, ez volt számukra a természet rendje, zúgolódás nélkül, betelve az étellel, az övéikhez „takarítottak”, mint Ábrahám, mint Jób (1Móz 25,8; Jób 42,17). Ők Isten akaratában megnyugodva fogadták el maguk és szeretteik számára a zsoldáros mércéjét: Esztendeink napjai hetven esztendő, vagy ha feljebb, nyolcvan esztendő... (Zsolt 90,10). Ma a halál más jelent, többet gondolunk rá, a másokéra, és onnan mindig a magunkéra, és úgy véljük, hogy hozzátartozóinkat és minket is megillet egy díszes temetés. Ezeknek a gondolatoknak a mentén különösen két jelenségre kell felfigyelnünk.

A megszaporodott és felgyorsult elektronikus tájékoztatásokból nem hiányozhat a halálhír, s íróasztalunk mellett vagy a fotelben ülve tudtunkra adják, hogy életünk véges; közlik halálunkat, *meghatározzák gondolatvilágunkat*, de nem képesek velünk elfogadtatni. És emberünk számára az elmúlás azért is elfogadhatatlan, mert individualista beállítottságánál fogva nem tud elképzelni egy személyén kívüli világot, materialista szemlélete pedig csak korlátozott láthatárt enged meg számára, amely a test megsemmisülésénél van. Az önközpontú és anyagközpontú ember tehetetlen a halállal szemben, talán már kérdéseiről is lemond, mert úgysem kap feleletet. Az orvostudomány, amelyet Isten meghosszabbított gyógyító kezeként fogadunk el, csak a testünkért „felelős”, belső emberünk kérdéseire nem hivatott válaszolni.

A keresztyén ember tudatát is megtámadhatja a tv-ben, a számítógép által közölt halálhíradás, ő sem mentes attól, hogy a mások haláláról hallva a magáéra gondoljon – a világban él, ahonnan Jézus nem akarja kivenni az övéit, de meg akarja őrizni a gonosztól (Jn 17,15), kilépteti önmagából és testközpontú világából. Minden ember számára a legdrágább kincs az élet, de a keresztyén ember számára ez Isten legdrágább ajándéka, de ő tudja, hogy az élet elsősorban nem önmaga, hanem az, Aki így biztat: én vagyok az élet (Jn 14,6), én vagyok a feltámadás és az élet (Jn 11,25). Isten gyermekének lelki életét egyensúlyban tartja a tudat, hogy noha a halál árnyékának völgyében él, a világ Világossága behatol a halál sötétségébe. Amikor ez a tudat benne biztos ismeretté válik, akkor elmondhatja, hogy hisz.

A másik, kedveseink elköltözéséhez kapcsolt jelenség a *halottkultusz*. Úgy érezzük, hogy tartozunk halottainknak megadni a végső tisztességet, ez rendjén is van. Messze

kerülünk azonban puritán őseinktől, amikor hivalkodóan túldíszített sírjainkkal a sírszomszédok versenyére nevezünk be. Református naptárunkban nincs halottak napja, szeretteinknek még életében kell (kellett volna) megadni a tisztességet, nem haláluk után gyertyagyújtással. A temetésre távolról jövő rokonainkat vendégül látjuk, de ez álljon nagyon távol a torozástól. Ha szeretteink iránt életükben elmulasztottuk keresztyéni kötelességeinket, azt semmilyen költekezéssel nem tudjuk leróni. Csak egy kötelességünk marad: Isten elé állni bűnbánattal és bocsánatkéréssel.

2. Isten teremtett élővilágában egyedül az ember tudja, hogy meg fog halni, s ez a tudat félelemmel, szorongással, esetenként pánikkal tölti el. A Jézus sírja előtti nagy kő ott van minden ember szívében. De a hívő ember azt is tudja, hogy a kő el van hengerítve, hogy az íghirdetés két fényes ruhába öltözött férfinya (Lk 24,4) beragyoghajta lelki sötétségét, eloszlathatja „halálélményét”.

Nem szabad elmulasztanunk, hogy halálunk *előtt* Isten *elé* álljunk – s az intelleum nem csak az öregeknek és a haldoklóknak szól, mert mindenkinek számolnia kell azzal, hogy Isten „még ez éjjel” elkéri lelküket, azaz életük véget érhet (Lk 12,20). Ő megtanít arra, hogy ne csupán tudjuk azt, hogy meg fogunk halni, ne csupán várjuk a halált, hanem *készüljünk fel* arra, hogy az Ő gyermekeiként érjen az elmúlás. Felkészülésünkre nézve, halljunk meg a Bibliából három tanítást, hogy keresztyéni hittel és emberi méltósággal várhassuk földi életünk végét.

Ábrahám mint „vén élemedett” ember megparancsolta szolgájának, hogy fia, Izsák számára feleséget hozzon Mezopotámiából, rokonai közül (1Móz 24. rész). Jákób megáldotta fiait, „fölszedte lábát az ágyra, kimúlt és népéhez takarított” (1Móz 49,33). Mindketten *elintézték földi dolgaikat*, hogy megnyugodott lelkiismerettel menjenek át a mennyei hazába. Keresztyénekként nem szabad lelki rendezetlen dolgainkat hátrahagyni. Szamba kell vennünk „adósságainkat”: kinek kell megbocsátanunk, kitől kell bocsánatot kérnünk, amíg még nem késő? Azokért, amelyeket Isten akarata ellen elkövettünk és azokért, amiket meg kellett volna tennünk, de elmulasztottuk, Tőle bocsánatot kell kérnünk. Ez Isten előtti bűnbánatot jelent, és azt, hogy törekszünk helyrehozni kapcsolatainkat embertársainkkal.

A halálra készülőök általában sokat panaszkodnak arról, hogy nehéz ételsorsuk volt, betegségüket, fogságuk, özvegységük terhét sorolják fel. Ez adott indokolt esetben természetes, de a hívő ember részéről az már nem, ha vádaskodik, ha Istent, a környezetét okolja életében ért szenvedéseieért. De ezen túlmegy: számba veszi Isten ajándékait, azokat, amelyekért megdolgozott és azokat is, amelyeket ingyen kapott. A bűnbánattól el kell jutnia a köszönetig. Isten adóssai vagyunk, az egész életet Tőle kaptuk; „törleszteni” nem tudunk, nem is kell, mert Jézus Krisztus ezt megtette, de a *bálaadást* tartjuk szent kötelességünknek.

Minden keresztyén életébe eljön az idő, amikor a halál utáni lét nem elvileg érdeklő, amikor nem vitázni akar arról, hogy mi lesz, mikor lesz, milyen lesz az *örök élet*, hanem ezek saját létkérdéseivé válnak. Hisszük, hogy földi életünk halálárnyékába Jézus Krisztus elhozta a világosságot, de ezt a hitet felválthatja a kétség, az, hogy nem kapunk mindenre feleletet, megtörheti a bűn és a szenvedés, környezetünk hitetlensége.

Úgy gondolom, hogy Isten minden hívő és hinni akaró gyermekének három segítséget ad: a Szentírást, az imádkozást és hívő útitársakat, hogy ezek vezetésével a reménylett dolgok valósággá, a nem látottak meggyőződéssé váljanak, hogy eljussunk, visszajussunk a hitre. (Zsid 11,1)

A Kolozsvár-Alsóváros gyülekezetében, 2011. október 27-én tartott előadás vázlat. Megjelent az Üzenet 2012. április 1-i számában.